

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

1ER AVRIL 1999

PROPOSITION DE LOI

**instaurant une période d'interdiction
de cinq ans pendant laquelle
les anciens militaires ne peuvent
exercer de fonction de direction,
de conseil ou de gestion dans
l'industrie de l'armement**

AMENDEMENTS

N° 4 DE M. CUYT ET CONSORTS

Intitulé

Remplacer l'intitulé comme suit :

« Proposition de loi instaurant une période d'interdiction de cinq ans pendant laquelle certaines personnes ne peuvent exercer une fonction quelconque dans l'industrie de l'armement. »

N° 5 DE M. CUYT ET CONSORTS

Art. 2 à 4

Remplacer ces articles par les dispositions suivantes :

« Art. 2. — La personne répondant simultanément aux critères suivants ne peut exercer d'aucune manière

Voir:

- 195 - 95 / 96:

- N° 1 : Proposition de loi.
- N° 2 : Amendements.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

1 APRIL 1999

WETSVOORSTEL

**tot invoering van een sperperiode
van vijf jaar waarin het ex-militairen
verboden is een leidinggevende,
adviserende of beheersfunctie op
zich te nemen in wapenindustrieën**

AMENDEMENTEN

Nr. 4 VAN DE HEER CUYT c.s.

Opschrift

Het opschrift vervangen als volgt :

« Wetsvoorstel tot invoering van een sperperiode van vijf jaar waarin het bepaalde personen verboden is enige functie uit te oefenen in de wapenindustrieën. »

Nr. 5 VAN DE HEER CUYT c.s.

Art. 2 tot 4

Deze artikelen vervangen door de volgende bepalingen :

« Art. 2. — De persoon die tegelijkertijd aan de volgende criteria beantwoordt mag op geen enkele wijze

Zie:

- 195 - 95 / 96:

- Nr. 1 : Wetsvoorstel.
- Nr. 2 : Amendementen.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

une fonction quelconque auprès d'une personne physique ou morale qui est soumissionnaire à un marché public quelconque pour le département de la Défense Nationale ou auprès d'une personne morale ayant un lien de soumission ou d'autorité avec ce soumissionnaire :

1° il a exercé une fonction publique;

2° au cours des cinq dernières années au cours desquelles il a exercé sa fonction publique, il est intervenu dans la préparation, dans l'attribution ou dans le contrôle de l'exécution d'un marché public pour des armes, des munitions, du matériel devant servir spécialement à un usage militaire ou de la technologie y afférente tels que visés à l'article 1er, alinéa 1er, b), de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente;

3° il n'exerce plus cette fonction depuis moins de cinq ans.».

Est puni d'un emprisonnement de trois mois à deux ans et d'une amende de cinquante à trois mille francs la personne visée à l'alinéa 1er qui contrevient à l'interdiction visée à l'alinéa 1er. En outre, le contrevenant peut être condamné à l'interdiction du droit de remplir des fonctions, emplois ou offices publics.

Art. 3. — La présente loi est applicable aux personnes ayant mis fin à la fonction publique visée à l'article 2, alinéa 1er, 1°.

Art. 4. — Un article 10bis, libellé comme suit, est inséré dans la loi du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fournitures et de services:

«Article 10bis. — Le soumissionnaire à un marché public joint à son offre une déclaration qu'il n'a confié d'aucune manière l'exercice d'une fonction quelconque à une personne répondant simultanément aux critères suivants:

1° elle a exercé une fonction publique;

2° au cours des cinq dernières années pendant lesquelles elle a exercé sa fonction publique, elle est intervenu dans le sens le plus large dans la préparation, l'adjudication ou la surveillance de l'exécution d'un marché public pour des armes, des munitions, du matériel devant servir spécialement à un usage militaire ou de la technologie y afférente tels que visés à l'article 1er, alinéa 1er, b), de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente;

enige functie uitoefenen bij een natuurlijke of rechtspersoon die inschrijver is op enige overheidsopdracht van het departement Landsverdediging of bij een rechtspersoon die een band van onder- of bovengeschiktheid heeft met deze inschrijver :

1° hij heeft een openbaar ambt uitgeoefend;

2° in de loop van de laatste vijf jaar waarin hij zijn ambt uitgeoefend heeft, hij tussengekomen is bij de voorbereiding van, de gunning van of het toezicht op de uitvoering van een overheidsopdracht voor wapens, munitie, speciaal voor militair gebruik dienstig materieel of de daaraan verbonden technologie zoals bedoeld in artikel 1, eerste lid, b), van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en de daaraan verbonden technologie;

3° hij oefent dit ambt niet meer uit sinds minder dan vijf jaar.».

Wordt gestraft met een gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met een boete van vijftig tot drieduizend frank, de persoon bedoeld in het eerste lid die het verbod bedoeld in het eerste lid, overtreedt. Bovendien kan de overtreder worden veroordeeld tot de ontzetting van het recht om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen.

Art. 3. — Deze wet is van toepassing op de personen die het openbaar ambt bedoeld in artikel 2, eerste lid, 1°, beëindigen na de inwerkingtreding van deze wet.

Art. 4. — Een artikel 10bis, luidend als volgt, wordt in de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten ingevoegd:

«Artikel 10bis. — De inschrijver op een overheidsopdracht voegt bij zijn offerte een verklaring dat hij op geen enkele wijze enige functie laat uitoefenen door een persoon die tegelijkertijd aan de volgende criteria beantwoordt:

1° hij heeft een openbaar ambt uitgeoefend;

2° in de loop van de laatste vijf jaar waarin hij zijn openbaar ambt uitgeoefend heeft, is hij in de meest ruime zin tussen gekomen bij de voorbereiding van, de gunning van of het toezicht op de uitvoering van een overheidsopdracht voor wapens, munitie, speciaal voor militair gebruik dienstig materieel of de daaraan verbonden technologie zoals bedoeld in artikel 1, eerste lid, b), van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie;

3° elle n'exerce plus cette fonction publique depuis moins de cinq ans;

4° elle a commencé à exercer une fonction auprès du soumissionnaire en question après la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

Si la déclaration visée à l'alinéa 1er s'avère fausse avant l'adjudication du marché public, la soumission est considérée comme administrativement non conforme.

La déclaration visée à l'alinéa 1er s'avérant fausse après l'adjudication du marché public à ce déclarant est sanctionnée automatiquement d'une amende égale à 20 pour cent du prix initial du marché.

L'auteur d'une fausse déclaration est exclu de tout marché public pendant trois années.».

Art. 6

La présente loi entre en vigueur le

JUSTIFICATION

Il est possible de se rallier pleinement à la philosophie à la base de la proposition de loi de MM. Cuyt et Janssens.

Cependant, cette proposition de loi présente quelques imperfections auxquelles peut remédier le présent amendement.

1. Les mesures envisagées ne sont seulement acceptables que si la discrimination fondamentale des ex-militaires vis-à-vis des autres fonctionnaires qu'il contient est éliminée. En conséquence, il convient d'élargir le champ d'application de la proposition de loi à tous ceux qui ont exercé une fonction publique et qui sont intervenus dans la préparation, la passation ou la surveillance de l'exécution de certains marchés publics au cours de l'exercice récent de cet emploi.

Afin de rendre le texte en projet plus efficace, il convient de n'imposer l'interdiction envisagée qu'à la personne qui est intervenue dans certains marchés publics sensibles au cours des cinq dernières années de l'exercice de son emploi et qui n'a pas encore quitté cet emploi depuis cinq ans.

Toutefois, la façon selon laquelle il est mis fin à la relation de service avec l'autorité ne peut pas former un critère pour l'applicabilité ou non de l'interdiction envisagée (cfr. la proposition d'origine dans laquelle était visé uniquement celui qui a quitté son emploi à sa propre demande).

D'autre part, les membres du groupe-cible qui exercent déjà une des fonctions visées dans l'industrie de l'armement, ne peuvent être désavantagés par la nouvelle interdiction.

Les corrections mentionnées ci-dessus impliquent également une adaptation de l'intitulé et une nouvelle définition du groupe-cible.

3° hij oefent dit openbaar ambt sinds minder dan vijf jaar niet meer uit;

4° hij is begonnen een functie uit te oefenen bij de inschrijver in kwestie na de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Indien voor de gunning van de overheidsopdracht de in het eerste lid bedoelde verklaring vals blijkt te zijn, wordt de inschrijving als administratief niet conform beschouwd.

De in het eerste lid bedoelde verklaring die vals blijkt te zijn na de gunning van de overheidsopdracht aan deze verklaarder, wordt automatisch bestraft met een boete die gelijk is aan 20 percent van de oorspronkelijke aannemingsprijs.

De auteur van een valse verklaring wordt gedurende drie jaar uitgesloten van elke overheidsopdracht.».

Art. 6

Deze wet treedt in werking op

VERANTWOORDING

Er kan volkomen worden ingestemd met de basisfilosofie van het wetsvoorstel van de heren Cuyt en Janssens.

Dit wetsvoorstel vertoont niettemin enkele onvolkomenheden die dit amendement kan verhelpen.

1. De beoogde maatregelen zijn enkel aanvaardbaar indien de fundamentele discriminatie van de ex-militairen ten aanzien van de andere ambtenaren die erin zit vervat, wordt weggewerkt. Het is dan ook gepast het toepassingsdomein van het wetsvoorstel uit te breiden tot al wie een openbaar ambt heeft uitgeoefend en in de recente uitoefening van dit ambt tussengekomen is bij de voorbereiding van, de gunning van of het toezicht op de uitvoering van bepaalde overheidsopdrachten.

Het past, teneinde de ontworpen tekst doelgerichter te maken, het verbod alleen op te leggen aan de persoon die tijdens de laatste vijf jaar waarin hij zijn ambt heeft uitgeoefend tussengekomen is in sommige gevoelige overheidsopdrachten en die dit ambt nog geen vijf jaar heeft verlaten.

Evenwel mag de wijze waarop het dienstverband met de overheid wordt beëindigd geen criterium vormen voor de al dan niet toepasselijkheid van het voorgenomen verbod (cfr. het oorspronkelijk voorstel waarin enkel degene die zijn ambt op eigen aanvraag heeft verlaten beoogd wordt).

Aan de andere kant mogen de leden van de doelgroep die reeds een van de bedoelde functies in de wapenindustrie uitoefenen, niet benadeeld worden door het nieuwe verbod.

De hierboven vermelde verbeteringen impliceren ook een aangepast opschrift en een nieuwe definitie van de doelgroep.

2. La signature par les membres du groupe-cible d'une déclaration est une formalité superflue. En effet, l'interdiction d'exercer certaines fonctions n'est pas imposée par une «déclaration» quelconque, mais en vertu de la présente loi.

3. Selon l'intitulé et les développements de la proposition, les mesures envisagées ne pourraient être applicables qu'à l'industrie de l'armement.

Toutefois, la proposition de loi ne vise pas seulement l'industrie de l'armement, mais toutes les «personnes, firmes ou sociétés pouvant être concernées par des adjudications, entreprises ou régies pour le ministère de la Défense nationale ou pour des parastataux qui en dépendent».

Comme toute personne physique ou morale est un soumissionnaire potentiel à un marché public du ministère de la Défense nationale, la proposition de loi aurait pour conséquence qu'un militaire n'aurait plus, en pratique, aucune chance d'obtenir un emploi auprès des personnes précitées après la fin de son emploi. Ainsi, il n'existerait plus de rapport raisonnable entre le but visé et les moyens engagés et le principe constitutionnel d'égalité serait manifestement violé.

En conséquence, le nouvel article 2 contient une définition plus précise de «l'industrie de l'armement». La loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente sert à cet égard de fondement.

4. Il faut aussi souligner que l'article 2 ne fait plus référence à l'article 245 du Code Pénal (sans modifier la peine prévue) parce que cet article ne s'applique qu'à des personnes occupant encore leur emploi.

De plus, l'introduction d'une rétroactivité de 3 ans dans un texte légal à caractère pénal n'est pas acceptable sur le plan juridique, ce qui justifie la suppression du dernier alinéa des articles 2 et 3 originels.

5. L'article 4 de la proposition est adapté, compte tenu de la définition utilisée pour l'industrie de l'armement. Pour cette industrie, la portée de la disposition originelle est élargie à toutes les autorités adjudicatrices. Cet élargissement du champ d'application de la loi rend la mesure envisagée plus efficace.

6. Finalement, l'autorité adjudicatrice n'est plus obligée d'effectuer une enquête spéciale parmi le personnel des soumissionnaires. Une telle enquête risque d'être à la fois inefficace et inefficente. Un alourdissement supplémentaire des procédures de contrôle en matière de marchés publics n'est nullement souhaitable.

2. De leden van de doelgroep een verbintenis («déclaration» in de Franse tekst) doen ondertekenen is een overbodige formaliteit. Het verbod bepaalde functies uit te oefenen wordt immers niet opgelegd door enige «verbintenis», maar door deze wet.

3. Volgens het opschrift en de toelichting van het voorstel zouden de beoogde maatregelen enkel toepasselijk zijn op de wapenindustrie.

Nochtans beoogt het wetsvoorstel niet alleen de wapenindustrie, maar alle «personen, firma's of vennootschappen die betrokken kunnen zijn bij aanbestedingen, aannemingen of werken in regie van het departement Landsverdediging of daarvan afhangelende parastatalen».

Vermits elke natuurlijke of rechtspersoon een potentiële inschrijver is op een overheidsopdracht van het ministerie van Landsverdediging, zou het wetsvoorstel tot gevolg hebben dat een militair in de praktijk geen enkele kans meer zou hebben om bij de genoemde personen een betrekking te bekomen na de beëindiging van zijn ambt. Aldus zou er geen redelijk verband meer bestaan tussen het beoogde doel en de aangewende middelen en zou het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel manifest geweld worden aangedaan.

Bijgevolg bevat het nieuwe artikel 2 een nauwkeuriger definitie van «wapenindustrie». De wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, dient hierbij als basis.

4. Verder dient onderstreept te worden dat in artikel 2 niet meer verwezen wordt naar artikel 245 van het Strafwetboek (zonder de voorziene strafmaat aan te tasten) omdat dit artikel enkel toepasselijk is op personen die hun ambt nog uitoefenen.

Bovendien is de invoering van een terugwerkende kracht van 3 jaar in een wettekst van penale aard juridisch niet aanvaardbaar, hetgeen de weglating van het laatste lid van de oorspronkelijke artikelen 2 en 3 rechtvaardigt.

5. Artikel 4 van het voorstel wordt aangepast, rekening houdend met de ingevoerde definitie van de wapenindustrie. Voor deze industrie wordt de draagwijdte van de oorspronkelijke bepaling uitgebreid naar alle aanbestedende overheden. Deze uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet maakt de beoogde maatregel doeltreffender.

6. Ten slotte wordt aan de aanbestedende overheid niet de verplichting opgelegd een speciaal onderzoek uit te voeren bij het personeel van de inschrijvers. Een dergelijk onderzoek dreigt inderdaad zowel ondoeltreffend als ondoelmatig te zijn. Een verdere verzwarende van de controleprocedures inzake overheidsopdrachten is allerm minst gewenst.

R. CUYT
J. CANON
Ph. DALLONS
J. EEMAN
R. JANSSENS
M. VAN DEN ABELEN
L. VANOOST